

6

Waarom is duurzaam zo duur?

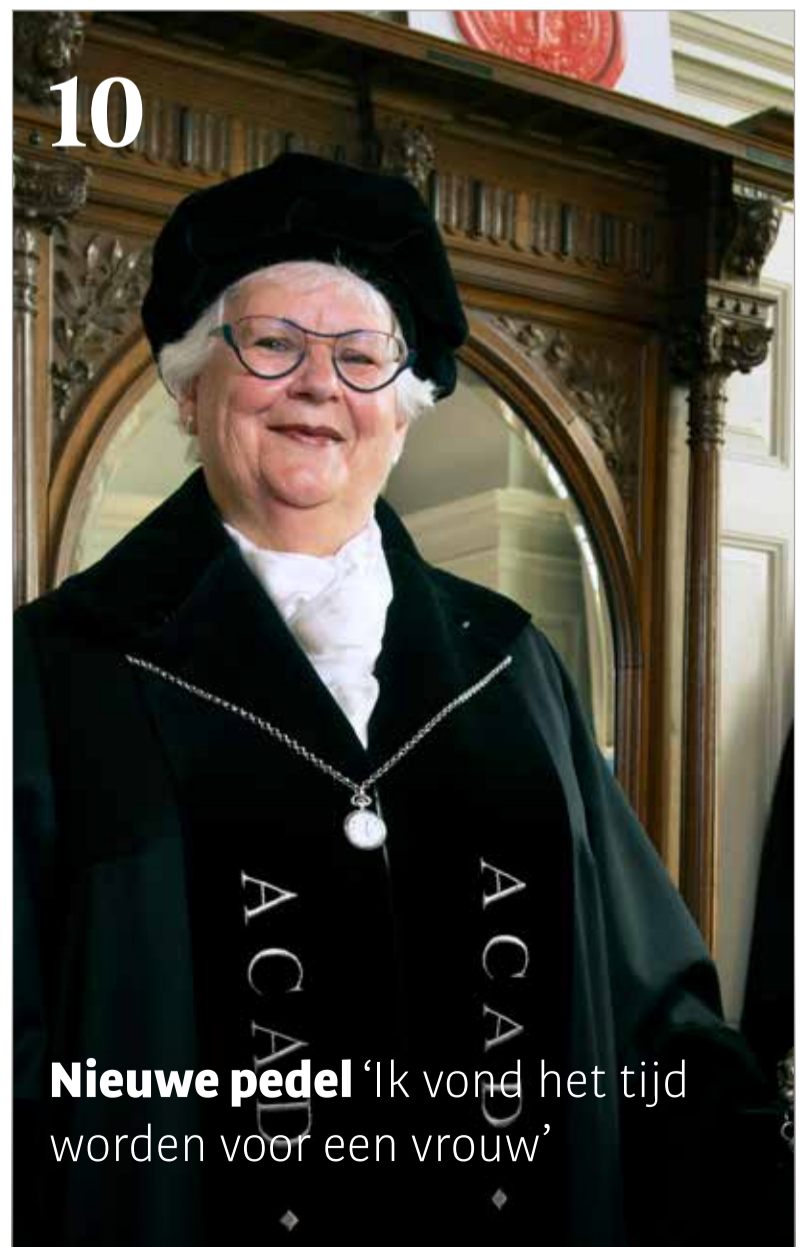
Hoe studenten de dupe
worden van de Warmtewet

Terug van weggeweest: de hospita In de hoop de kamernood te verminderen koppelt een nieuw bemiddelingsbureau studenten aan huizenbezitters die ruimte over hebben. 'Het is fijner dan een studentenhuis, want hier kan ik ook echt slapen'

8

10

Nieuwe pedel 'Ik vond het tijd
worden voor een vrouw'

‘Maar je kunt toch ook in de UB onderzoek doen?’

De universiteitsraad vindt dat er bij de bouw van de Humanities Campus te weinig rekening wordt gehouden met medewerkers die zich grote zorgen maken over het gebrek aan kantoorruimte. ‘Er was geen gesprek, er werd tegen ons gepraat.’

DOOR VINCENT BONGERS

Volgens de gehele raad is er bij medewerkers weerstand tegen de campus en moeten gebruikers van de gebouwen veel meer betrokken worden bij de plannen. Vice-collegevoorzitter Martijn Ridderbos erkende dat de situatie wat betreft kantoorruimte in het nieuwe complex niet meer hetzelfde zal zijn als het nu is. ‘Medewerkers kunnen hun werk echter blijven doen aan de universiteit.’ Remco Breuker (FNV) was zeer sceptisch. ‘Natuurkundigen hebben een lab. Het gevolg van deze plannen is dat geesteswetenschappers hun kast met boeken thuis hebben staan. Hoe zit het met de plek voor ons onderzoek?’ ‘Je kunt toch in de UB onderzoek doen?’, reageerde rector Hester Bijl. Breuker: ‘Dat doe je op je kamer. Het is blijkbaar niet duidelijk hoe wij werken. Dit is precies de kloof die telkens weer wordt aangevoeld als we het hierover hebben.’ Ridderbos: ‘Het is absoluut niet onze bedoeling dat ze onderzoek thuis moeten doen. Daarom gaan we juist met de gebruikers in gesprek. Om de ruimte die we hebben zo goed mogelijk te gebruiken en in te richten.’ Jaap de Witte (FNV) stelde dat de faculteit vooral aan het juichen is over de campus. ‘In de heel positief getoonzette mail die we over de campus kregen, staat dat er minder kantoorruimte nodig is, omdat medewerkers na de coronacrisis vaker hybride werken. Over dat soort teksten maken wij ons juist zorgen.’ Ridderbos: ‘Een mooi weerbericht. Ik zal doorgeven dat er ook een donderwolkje kan zijn als gevolg van de plannen. Daar moeten

we eerlijk over zijn.’ ‘Ik vind een kamer delen op zichzelf geen probleem’, zei Breuker. ‘Dat heeft echter wel gevolgen. Als je bijvoorbeeld studenten wil ontvangen moet je daar afspraken over maken met je kamergenoot. De een werkt dan op maandag thuis, de ander op dinsdag. Wat blijft er dan over van de gemeenschap?’ Ridderbos liet vervolgens weten dat er verschillende vormen van inspraak waren georganiseerd rond de invulling van de campus en nodigde Breuker uit om daaraan mee te doen. ‘Ik krijg nu sterk het gevoel dat ik gekke hénkie ben’, reageerde Breuker geïrriteerd. ‘Dat wil ik ook niet uitsluiten, maar ik heb in de denktank over de campus plaatsgenomen. Daar werden echter geen beslissingen genomen, dit in tegenstelling tot wat ik in eerste instantie had gehoord. Er was geen gesprek, er werd tegen ons gepraat. Op het moment dat er terug werd gepraat, liep het spaak.’ ‘Als de raad het idee heeft dat er niet wordt geluisterd naar medewerker dan ga ik daarover met de faculteit in gesprek’, zei Ridderbos. ‘Dan nemen we maatregelen.’ Lis Kerr van personeelspartij PhDoc bevestigde dat falende inspraak echt een groot probleem is. ‘Ook bij andere raadsleden komen deze signalen binnen, niet alleen bij Remco.’ Ridderbos erkende verder dat het een hele klus wordt om iedereen op een goede manier in de campus te laten passen. ‘Het kan wel. Ik hoop dat we met elkaar de puzzel kunnen leggen. Als we meer zouden moeten bouwen, moet dat geld ergens vandaan komen.’ Maaïke van Naerssen (FNV) was blij met die opmerking van Ridderbos. ‘De campus werd steeds gepresenteerd als het mooie nieuwe project. Terwijl de werkelijkheid is: Dit is de ruimte die we krijgen en we moeten er maar allemaal zien in te passen. Goed om te horen dat het aan geld ligt, dat is de transparantie die we tot nu toe hebben gemist.’ Ridderbos: ‘Het gaat wel om 168 miljoen, dat is veel geld.’ Van Naerssen: ‘Maar er zijn grenzen aan wat mogelijk is.’

Dresden start mogelijk onderzoek naar Colzato

De TU Dresden onderzoekt of er alsnog actie moet worden ondernomen tegen Lorenza Colzato, die in haar Leidse tijd als psycholoog in zeker vijftien wetenschappelijke publicaties heeft gemalverseerd.

DOOR VINCENT BONGERS EN SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK

Dat laat woordvoerder Anne Vetter van de TU Dresden weten na vragen van Mare. Twee weken geleden openbaarde de Universiteit Leiden alsnog zeven frauduleuze publicaties van voormalig Leidse psycholoog Lorenza Colzato. De universiteit gaf de tijdschriften zes maanden de tijd om de artikelen terug te trekken. Die termijn verstreek in mei, waarop de universiteit besloot de zeven publicaties waarover geen twijfel was dat er malversaties waren, alvast te openbaren ‘in het belang van een schone wetenschap’. De openbaring van de artikelen heeft ervoor gezorgd dat de TU Dresden, waar Colzato nu nog werkt, alsnog bekijkt of er stappen tegen Colzato moeten worden ondernomen,

zo laat de woordvoerder weten. ‘Onze ombudsfunctionaris onderzoekt momenteel, samen met onze wetenschappelijke integriteitscommissie, of de TU Dresden naar aanleiding van de laatste ontwikkelingen actie moet ondernemen.’ In februari, nadat bekend was geworden dat Colzato in zeker vijftien artikelen fraude heeft gepleegd, zag de TU Dresden nog geen aanleiding iets te doen. ‘Omdat de bevindingen van de onderzoekscommissie betrekking hebben op de periode dat Colzato werkte aan de Universiteit Leiden, ligt daar de verantwoordelijkheid’, zei Vetter toen tegen Mare. Ook zei ze dat ‘sinds Colzato bij de TU Dresden werkt er geen bewijs is gevonden voor wetenschappelijk wangedrag’. Het is de vraag hoe lang Colzato zelf nog van plan is in Dresden te blijven. Op de website van uitgever Springer, waar Colzato eindredacteur is van het *Journal of Cognitive Enhancement*, schreef ze in maart dat 2022 haar ‘laatste jaar als eindredacteur’ is van het tijdschrift en dat ze ‘nieuwe wetenschappelijke wegen gaat inslaan in China’. Colzato reageerde niet op vragen.

Vervroeste universiteit in Irpin, een voorstad van Kyiv.

Universiteiten verlagen het collegegeld voor Oekraïners

Oekraïense studenten betalen komend collegejaar het wettelijk collegegeld van 2.290 euro. Dat hebben de universiteiten gezamenlijk besloten.

DOOR VINCENT BONGERS
FOTO DOGUKAN KESKINKILIC/ANP

Dat bedrag is veel lager dan het instellingscollegegeld dat studenten buiten de zogenoemde Europese Economische Ruimte (EER) normaal betalen. Universiteitskoepel UNI is al een tijd in de weer om voor de oorlog gevluchte Oekraïense studenten een vergelijkbare status te geven als EER-studenten. Het kabinet heeft dat echter nog niet wettelijk geregeld. De universiteiten hebben nu dan maar zelf besloten om het collegegeld te verlagen voor de Oekraïners. Het is al aan de late kant voor inschrijvingen, nog langer wachten op Den Haag is problematisch. De universiteitsraad had maandag nog de nodige vragen over de verlaging voordat er een positief advies over de regeling volgde. De faculteiten draaien namelijk zelf op voor de kosten. Dat kan erg nadelig uitvallen als bijvoorbeeld één faculteit veruit de meeste Oekraïense studenten trekt. De raad vindt

dan ook dat de ‘kosten breed door de gemeenschap, en bij voorkeur door de rijksoverheid, worden gedragen’. Maar het college verwacht vooraansnog geen enorme aantallen Oekraïense aanmeldingen, maar zeker is dat niet. ‘We weten niet om hoeveel studenten het zal gaan’, zei vice-collegevoorzitter Martijn Ridderbos maandag tijdens de vergadering. ‘Het gaat voorlopig om tientallen, het loopt nog niet storm. We zitten volop in de lobby voor compensatie door het ministerie van Onderwijs.’ En wat gebeurt er na het komend academisch jaar met de Oekraïense studenten? Behouden zij de mogelijkheid te studeren tegen het lage tarief, ongeacht de oorlogssituatie? ‘Daar zijn we nog over aan het nadenken’, reageerde Ridderbos. ‘Dat hangt ook af van de aantallen en het beleid van het ministerie.’ De raad vraagt zich ook af wat de regeling betekent voor andere studenten die op de vlucht zijn voor oorlog. Rector Hester Bijl: ‘Als een student de status van vluchteling heeft, geldt het lage tarief al. Oekraïense studenten hebben alleen niet die status. We moeten juist specifiek voor hen iets regelen.’ De universiteit had er ook voor kunnen kiezen om in plaats van een lager collegegeld deze studenten een beurs te geven. ‘We hebben ervoor gekozen om het op deze manier te doen’, vertelde Ridderbos. ‘We willen het Leids Universiteits Fonds (LUF) inschakelen voor het levensonderhoud van deze studenten. Het LUF heeft al geld hiervoor beschikbaar gesteld en er wordt gekeken wat er nog meer mogelijk is.’

Collegegeld gaat vanaf 2023 mogelijk fors omhoog

Waar studenten in het jaar 2021 nog een tegemoetkoming kregen in het collegegeld en maar de helft van het reguliere bedrag hoefden te betalen, gaan studenten er vanaf collegejaar 2023/2024 flink op achteruit. Naar verwachting zal het collegegeld ruim 200 euro stijgen, de grootste toename in jaren. De afgelopen jaren is de stijging van het collegegeld gebaseerd geweest op de inflatie. Omdat deze vanwege onder andere de oorlog in Oekraïne en de energiecrisis erg hoog is, kan het collegegeld daardoor in een keer met zo'n groot bedrag stijgen. De verwachte stijging van het collegegeld komt effectief neer op een verlaging van de basisbeurs die ook in dat collegejaar weer wordt ingevoerd. Als de stijging inderdaad maat houdt met de inflatie komt dat neer op ongeveer een maand aan uitwonende beurs of twee maanden voor een thuiswonende beurs. De beslissing hoe hoog het collegegeld daadwerkelijk ligt bij de minister van Onderwijs, maar deze heeft nog niet laten weten of er van de gebruikelijke rekenmethode wordt afgeweken bij het vaststellen van het nieuwe collegegeld later deze maand.

De bedden in het Dolhuis waren niet voor niets zo karig

Een onopgemaakt bed met vieze witbeige lakens en een beige plaid staat op een stuk tapijt in International Klein Blue naast enkele halfllege flessen vodka en whisky, een verlaten tampon, een volle asbak, een knuffelbeertje, een Labello-stift en enkele andere gebruiksvoorwerpen. Dit alles werd in 2014, geveild voor twee en een half miljoen pond bij Christie's. Het betrof een kunstwerk van Tracey Emin dat zij eind jaren 90 samenstelde nadat zij vier dagen lang zonder eten maar mét drank verwoest in bed had gelegen. Reden: het was uitgegaan met een minnaar. Of het goede kunst is, daarover zijn de meningen verdeeld. Maar herkenbaar is het wel, want voor neurotic is het bed toch wel het oersymbool van een depressieve periode. Als kind voelden het bed en de lakens op eenzelfde wijze aan als bij de depressie. Of het nou onweerde, er een kat tussen de schuurdeur zat en hellekreten uitspuwde of er enge geluiden op de gang klonken, eenmaal onder de dekens gekropen voelt het bed als een veilige haven waar niemand je wat kan aandoen. Dit is natuurlijk niet waar, want voor je je weet sterf je erin aan een hartaanval of er ligt een bebloede paardenkop naast je schenen.

Pas later snapte ik waarom de bedden in het Dolhuis toch zo karig waren. Ze lagen best onprettig waardoor je niet snel de neiging had om tot de middag te blijven liggen, wat menig depressieveling juist wel wil. In bed blijven liggen – en inactiviteit in het algemeen – is het begin van een neerwaartse spiraal waardoor het steeds moeilijker wordt om uit die depressie te komen. Door middel van bewegen, sporten en elke andere activiteit maken

de hersenen namelijk weer dopamine aan, dus in bed blijven liggen is instinctief zeer prettig maar zeer onverstandig. Vandaar dat de leiding in het Dolhuis ons al om acht uur wekte. En toch was de verleiding toch groot om bed te blijven. Over de vraag waarom een bed veiliger voelt dan bijvoorbeeld een stoel of een bank kan alleen maar worden gespeculeerd, maar wellicht is de warmte van de dekens de laatste reddingsboei in de kille zee van ellende die depressie heet. Misschien staat het bed symbool voor de warmte van de moeder, zoals Freud zou zeggen. Dat het een laatste poging is om weer te verdwijnen, terug de plek van oorsprong in, een verlangen dat de neuroot koestert. De wereld is een zee in stormtoestand en het bed is het laatste wankele schip dat nog enigszins drijft.

OLAF LEEUWIS is student International Relations en haalt op deze plek herinneringen op aan zijn tijd in 'het Dolhuis'

FGGA maakt zelf protocol voor online onderwijs

Bij gebrek aan een universitaire richtlijn voor online onderwijs, heeft de Faculty of Governance and Global Affairs er zelf een opgesteld.

DOOR SUSAN WICHGERS

Docenten willen weten waar ze aan toe zijn wat betreft online onderwijs, zei faculteitsraadslid Pauline Hutten van FGGA in maart tijdens de vergadering met het bestuur.

Na een vruchteloze poging om een richtlijn voor online onderwijs te maken voor de hele universiteit, neemt FGGA nu het heft in eigen handen, liet vice-decaan Koen Caminada weten in de vergadering van vorige week.

Er is wel geprobeerd om een algemene richtlijn te maken, maar opleidingen verschillen daarvoor te veel van elkaar, legde Caminada uit. 'Er zijn opleidingen waar virtueel onderwijs veel gebruikt kan worden, maar ook opleidingen waar het niet zo goed kan, zoals geneeskunde.'

Het grootste deel van het onderwijs aan de FGGA zal vanaf september fysiek zijn. Caminada: 'Tegelijkertijd gaan we de hybride route vervolgen. Per vak zal er differentiatie zijn. Er zijn onderdelen online en onderdelen fysiek, maar de basis is dat iedereen in Nederland moet zijn en *on campus*.

'Er komt wel een uitzondering, en dat is nieuw: groepen waarvan bekend is dat ze geen fysiek onderwijs kunnen bijwonen, gaan we online onderwijs geven.'

Studenteraadslid Liza Koppes wilde weten of studenten die voor een paar weken afwezig zijn, bijvoorbeeld om te herstellen van een operatie, ook online onderwijs kunnen volgen.

'Studentendecanen beoordelen de situaties', antwoordde Caminada. 'In dit voorbeeld zullen ze die faciliteiten inderdaad bieden. Als je een keer ziek bent of een begrafenis hebt, moet je het onderling regelen. We willen het signaal afgeven dat je in aanmerking komt als de situatie langduriger is.'

'Het is dus niet de bedoeling dat ik straks mijn hoorcolleges stream?', vroeg raadslid en docent Elena Bondarouk.

'Er is een onderscheid in de notitie tussen hoorcolleges en werkgroepen, dit gaat meer over werkgroepen', lichte Caminada toe. 'De opleidingen kunnen zelf kiezen of ze docenten zelf laten bepalen of ze hoorcolleges streamen of weblectures geven, maar bij werkgroepen kan dat alleen als een student dat via de studentendecaan heeft geregeld.' Na een proefperiode van een semester zal de richtlijn opnieuw met de faculteitsraad worden besproken.

Voldoendes herkansen: het hoogste cijfer telt

Rechtenstudenten kunnen ook volgend collegejaar voldoende herkansen. Het rechtenbestuur is echter niet blij met de nieuwe regeling waarin het hoogste cijfer telt in plaats van het laatste behaalde. 'Maar er valt niets meer aan te doen.'

DOOR VINCENT BONGERS

Elke opleiding heeft zogeheten onderwijs- en examenregelingen (OERen) met daarin de rechten en plichten van medewerkers en studenten. Er is een universiteitsbrede model-OER, waar faculteiten in bepaalde gevallen van kunnen afwijken. Het college van bestuur wil deze afwijkingen zoveel mogelijk beperken. Regelingen moeten universiteitsbreed worden geharmoniseerd. Bij bepaalde kwesties leidt dat tot problemen. Dat is het geval bij de mogelijkheid om voldoende te herkansen. Faculteiten denken daar verschillend over. Wiskunde- en Natuurwetenschappen had geen maximum gesteld aan het aantal keer dat een student een voldoende mocht herkansen, maar wordt nu gedwongen zich te conformeren aan een sterke inperking van de mogelijkheden. Een student krijgt in de bachelor en in de master slechts één kans om een voldoende op te krikken. Studenten die meerdere studies volgen, krijgen voor iedere opleiding de mogelijkheid om een voldoende te herkansen.

Ton Liefwaard van het rechtenbestuur stelde maandag tijdens de faculteitsraadsvergadering dat de model-OER in toenemende mate bepalend wordt. 'We krijgen steeds minder speelruimte. Op zich is dat niet heel erg problematisch maar het heeft wel de nodige gevolgen.'

Er is namelijk een belangrijke verandering in de herkansingsregeling waar de faculteit niet blij mee is. 'Voorheen telde het laatste behaalde cijfer, maar nu is het zo dat het hoogste behaalde cijfer telt', vertelde Liefwaard. 'Dat betekent dat het voor studenten wat minder risicovol wordt om een voldoende te herkansen.'

Nu dat obstakel is verwijderd, komt er mogelijk flink meer vraag naar herkansingen. 'Daar valt nu niets meer aan te doen. We zijn er niet onverdeeld enthousiast over. Dichterbij een situatie die wij eigenlijk zouden willen hebben, komen we helaas niet.'

Een andere verandering is dat ook in de propedeuse een voldoende herkanst kan worden. Dat was niet het geval in de vorige regeling. Tijdens corona was het niet mogelijk om voldoende te herkansen, om de toch al enorme werkdruk in crisistijd niet nog verder te laten oplopen. 'Toen bleek dat er wel behoefte aan de mogelijkheid was. Veel studenten vonden dat namelijk een slecht voor iedere opleiding de mogelijkheid om een voldoende te herkansen.

'Minerva moet minder vastgeroest worden'

Waarom zou je nog lid willen worden van Minerva? Over die vraag bogen leden en oud-leden zich. 'Hoe vrouwen hier worden aangesproken, dat kan echt niet.'

DOOR KOEN SPIL
FOTO TACO VAN DER EB

Minervanen spelen zwerfbal op de sociëteit, in 2015.

Minerva is al een aantal jaar bezig met het doorvoeren van een cultuurverandering. Aanleiding is een onderzoek dat de vereniging in 2018 liet uitvoeren naar de 'verstikkende verenigingscultuur' waarvan dwangmatig drankgebruik, verplicht naaktlopen en corrigerende tikken vast onderdeel uitmaakten. Een advocatenkantoor deed een dertigtal aanbevelingen, onder andere over afschaffing van de zogeheten bilnaad-adjes. 'Cultuurverandering betreft een doorlopend proces', aldus voorzitter Ole van Betten. 'Het is niet iets wat je even op een donderdagavond doorvoert. Maar je hoort er nog zat over hier. De afgelopen jaren hebben we mede door de coronapandemie tradities bewuster kunnen schrappen of toevoegen.'

De Plantijnlezing die onlangs werd gehouden, hoort ook bij dat proces, zoals uit de titel blijkt: 'Is jouw sociëteit nog wel van deze tijd?' Een oude voorvechter van cultuurverandering gaf de eerste lezing. 'Nadat ik lid was geworden, kwam ik erachter dat een select gezelschap alle baantjes kreeg', aldus Floor Kist, voorzitter 1991-1992, tegenwoordig wethouder in de gemeente Leidschendam-Voorburg. Toen bleek dat alle bestuursfuncties naar één jaarclub gingen, was het genoeg: hij meldde zich als tegenkandidaat voor het voorzitterschap.

Dat gaf aanleiding tot de eerste, en voorsnog enige, verkiezingen binnen Minerva. Kist wist zich met succes te verdedigen en kreeg de functie. 'Mijn opponent had een zwakke opening, mensen haakten af. Ik opende daarom met een schok: "Dit is een studentenvereniging verdomme, geen kerkhof."' Dat het fenomeen verkiezingen sindsdien niet is ingeburgerd, betreurd Kist. 'Het is jammer dat dat niet gebeurt is.'

Overigens is hij wel 'voorzitter van besloten verenigingen', benadrukt hij. 'Het geeft je een mate van vrijheid zonder alle publieke consequenties.

Een vereniging biedt onmetelijke kansen. Als je eruit komt zoals je erin gaat, is er iets mis.' Maar waarom zou iemand nog lid willen worden, vroeg Lucia Aerden, advocaat en voorzitter van 2016 tot 2017, zich af. 'De omstandigheden zijn niet mals. Het is voor een student écht crisis: coronacrisis, klimaatcrisis, woningcrisis, en de torenhoge studiedruk. Alles moet sneller, efficiënter en meetbaarder. Studenten zijn bang voor de toekomst en voelen dat protest geen zin heeft. Door deze onmacht zijn ze moe, burnt out of depressief. Té vaak liegen ze over hun studieresultaten, of zoeken een uitvlucht in drank en drugs.'

De vereniging kan een veilige haven bieden, betoogde Aerden, 'zolang we vastgeroeste systemen blijven loswrikken, onzichtbare muren doorbreken, labels losweten, uit de hokjes stappen en niet meer denken in termen van verdeling maar in termen van verbinding'. Het Vindicat-incident, waarbij een Groningse eerstejaars gewond raakte toen een ouder lid op zijn hoofd ging staan, was tijdens haar bestuursjaar een wake-up call. 'De maatschappij en de media waren zeer kritisch op de corpora - en terecht. Sindsdien zie ik in dat er iets mis is als je niet in alle volledigheid je verhaal kunt vertellen aan bijvoorbeeld de media of aan ouders.'

En dat is het nog steeds, vervolgt ze. 'De termen waarmee vrouwen hier nog geregeld worden aangesproken, kunnen echt niet. Het geeft blijk van een overheersende masculiene energie.' Dat die cultuur ook de mannen schaad, bleek toen een student uit het publiek liet weten paniekaanvallen te hebben gehad tijdens het inwechten. 'Afschuwelijk', reageerde Aerden. 'Die kolkende massa bizons is doodend. Het is altijd goed om te blijven nadenken over vernieuwing bij dit soort thema's. Anders blijven we hangen in vastgeroeste structuren. Dat kan schadelijk zijn.'

Geld voor extra personeel, maar vind ze maar eens

De faculteit Geesteswetenschappen krijgt de komende jaren waarschijnlijk meer geld vanuit het Rijk voor het aannemen van extra personeel. Decaan Mark Rutgers vreest echter dat het nog lastig wordt de juiste mensen te werven. 'Negen faculteiten vissen in dezelfde vijver.'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK

Tijdens de laatste raadsvergadering van Geesteswetenschappen vroeg voorzitter Jan Sleutels zich af of de faculteit er 'alles aan doet om te investeren in de bestrijding van werkdruk'. Hij wees het bestuur erop dat daar 'jaar op jaar plannen voor zijn gemaakt', terwijl de reserves zijn blijven groeien. 'Je kunt je afvragen of we misschien meer hadden kunnen investeren uit de reserve.'

Decaan Rutgers was het daarmee eens, maar nam ook de gelegenheid te baat om zijn zorgen te uiten over een andere geldpot. 'Het ziet er naar uit dat we de komende paar jaar heel veel meer structureel geld gaan krijgen. Dat is aan de ene kant goed nieuws, maar er zijn ook grote zorgen over vanuit alle geesteswetenschappendecanen. Het betekent namelijk dat we waarschijn-

lijk op zeer korte termijn vele fte's extra moeten werven.' Rutgers doelt op de sectorplannen van de overheid om de sociale en geesteswetenschappen jaarlijks tien miljoen euro extra te geven. Dat geld is primair bedoeld voor het aanstellen van universitair docenten. Volgens Rutgers moet het aanstellen van meer personeel ervoor zorgen dat 'wat nu drie mensen doen, straks door vier mensen wordt gedaan'.

Het is nog onzeker wanneer het geld komt, zei Rutgers. 'Maar als het doorgaat, wat wel waarschijnlijk is, dan kan dat onze faculteit ongeveer dertig fte meer opleveren.' Volgens hem zet de politiek bovendien druk om dat

personeel zo snel mogelijk aan te stellen.

Maar hoe, dat is de grootste zorg. 'Vind maar eens 30 fte', zei Rutgers. 'Er zijn negen faculteiten die in dezelfde vijver vissen. Als wij dertig mensen moeten aanstellen, maar Amsterdam, Groningen en Utrecht ook, dan denk ik dat we heel internationaal gaan worden de komende jaren. Waar halen we ze anders vandaan?' Terwijl ook aan die optie problemen kleven. 'Mensen uit het buitenland werven betekent ook dat je huisvesting moet bieden. Ik maak me er zorgen om hoe we dat gaan realiseren.'

Raadslid Elizabeth den Boer opperde om eerst iets anders te proberen. 'De afgelopen jaren zijn veel Nederlandse mensen gepromoveerd voor wie toen groeien. 'Je kunt je afvragen of we misschien meer hadden kunnen investeren we als land in hen geïnvesteerd. Nu zitten ze misschien op beter betaalde banen, maar ik vraag me af of we hen niet eerst moeten zien te bereiken? Op die manier krijg je ook je eigen investering weer terug.'

Rutgers vond dat een goed voorstel, 'mits we een aantrekkelijke werkgever zijn ook grote zorgen over vanuit alle geesteswetenschappendecanen. Het betekent namelijk dat we waarschijnlijk op zeer korte termijn vele fte's extra moeten werven.' Mocht het inderdaad niet lukken voldoende extra personeel te werven, wordt het pas echt problematisch, stelde Rutgers. 'Dan zegt de politiek dat we het geld blijkbaar niet nodig hebben. Zijn we eerst dertig jaar ondergefinancierd, krijgen we nu ineens een reut geld die we niet weg kunnen zetten omdat we niet zomaar een stel UD's uit de kast kunnen trekken. Dat is een reëel probleem.'

Afperser krijgt celstraf

Een 27-jarige man die twee Leidse studenten beroofde en bedreigde is door de rechtbank Den Haag veroordeeld tot drieënhalf jaar celstraf. Afgelopen september hield Trevor T. de twee de hele nacht onder schot en dwong ze om urenlang met hem door de stad te dwalen, op zoek naar geld.

DOOR KOEN SPIL

Het Openbaar Ministerie had vier jaar geëist. In de rechtbank werd dat drieënhalf jaar, waarvan acht maanden voorwaardelijk. Daarnaast moet T. aan een van de slachtoffers 6.600 euro schadevergoeding betalen voor psychische klachten. T. werd veroordeeld voor afpersing en wederrechtelijke vrijheidsberoving. Het voorval begon op 15 september 2021, half twaalf 's avonds. De twee studenten zaten op een bankje aan het Kort Galgewater toen T. hen benaderde. Ze boden hem een sigaret aan, maar de man trok een vuurwapen en

beval de jongens hun telefoons in te leveren. Daar hield het bij niet op. T. wilde geld zien en nam het tweetal mee op een nachtelijke wandeling langs betaalautomaten, en toen die niet bleken te werken, naar een nachtwinkel. Tijdens de wandeling bedreigde T. het duo meerdere malen. Hij had het over een goede plek om de jongens te begraven, en zei dat hij hun huisgenoten zou vermoorden als ze contact zochten met de politie. Pas om zeven uur 's ochtends mochten de studenten gaan, nadat ze tweehonderd euro hadden gepind.

In de rechtbank gaf T. geen blijk van herinnering aan het incident en laat weten stoned en dronken te zijn geweest. *Omroep West* publiceerde na het incident de camerabeelden, waarop de stiefvader en moeder van T. hem herkenden. Doorslaggevend was het DNA dat gevonden werd op sigarettenpeuken die T. had achtergelaten in een park waar hij met de studenten doorheen was gelopen.

Ze betalen toch wel

Zelfs als ze koud douchen of de radiator uit laten staan, moeten studenten in de studio's aan het Omegaplantsoen de hoge vaste kosten betalen voor duurzame energie. 'Het is bijna maffioos te noemen.'

DOOR KOEN SPIL
FOTO TACO VAN DER EB

De bewoners van het Omegaplantsoen zijn ontevreden over de vaste kosten voor hun verwarming: in studio's van nog geen dertig vierkante meter betalen ze maandelijks minstens zestig euro.

'Mijn verwarming stond in 2017 voor het laatst aan', zegt geschiedenisstudent Bartel van der Velden (27). Hij woont sinds 2016 in een huis met vier anderen. Hij heeft een kamer van ongeveer veertien vierkante meter en betaalt in totaal 47,50 euro per maand voor zijn warmte. In een iets grotere zelfstandige studio van 26 vierkante meter betalen bewoners nog meer. 'Mijn verbruik is minimaal', zegt student religiewetenschappen Tobias Kingma (24). 'Ik douche altijd koud en doe alleen 's winters af en toe de verwarming aan. Toch betaal ik bijna hetzelfde als iemand in een rijtjeshuis.'

Hij zag zijn maandrekening dit jaar stijgen naar 85 euro. 'En dan pronken ze wel met duurzaamheid. Het is bijna maffioos te noemen.'

Miriam de Boer (23, biofarmaceutische wetenschappen) woont sinds april vorig jaar in een studio van vergelijkbare grootte. 'Een vriendin zei direct dat je beter niet de verwarming kunt aanzetten.' Ze betaalt ongeveer 80 euro per maand aan warmte. Zoveel geld is het niet waard, vindt ze. 'Ik betaal hetzelfde als mijn ouders met een slecht geïsoleerd, groot huis.'

Op de Facebookpagina van het complex staan legio voorbeelden van verontwaardigde mensen. Al in 2015 zijn er berichten te vinden van mensen die schrikken van de jaarrekening.

Overstappen naar een andere warmteleverancier kan niet. Bij de bouw van het Omegaplantsoen in 2014 hebben ener-

giebedrijf Eteck, studentenhuysvester Duwo en pensioenfondsen zoals Syntrus Achmea een afspraak gemaakt. Eteck heeft minimaal dertig jaar alleenrecht om warmte en warm water te leveren.

In ruil hiervoor heeft het bedrijf een warmte-koudeopslag (wko) aangelegd: in een diepe laag in de bodem bevinden zich aparte voorraden warm en koud grondwater. Het koude water wordt in de zomer omhoog gepompt om hitte af te vangen en vervolgens opgeslagen in een aparte bron. In de winter kan er hieruit worden geput voor de verwarming van het gebouw. Dit water wordt door een warmtepomp extra op temperatuur gebracht.

In 2021 hebben twee D66-raadsleden schriftelijke vragen gesteld aan het Leidse stadsbestuur over de hoge vaste kosten van het complex. De gemeente reageerde geen invloed op de tarieven te hebben, omdat de afspraken met betrokkenen al vastliggen, en die afspraken voldoen aan het door de Autoriteit Consument & Markt (ACM) gestelde maximumtarief.

Dit ligt dan weer vast in de Warmtewet. Deze is in 2014 van kracht gegaan en betreft de regels voor warmtesystemen zoals een wko. Een van de regels is dat de maximumprijs van het maandtarief (vaste en verbruikskosten) door de ACM wordt opgesteld en gehandhaafd.

'Iedereen die warmte levert, mag een prijs vragen die binnen deze maximumprijs ligt', zegt Annelies Huygen, hoogleraar ordening van energiemarkten aan de Universiteit Utrecht. Het is echter de vraag of deze tarieven reëel zijn bij de relatief kleine studio's van het Omegaplantsoen.

'In buurlanden zoals Duitsland betaal je vaste lasten naar rato van de hoeveelheid warmte die je gebruikt', zegt Huy-

'Het is absurd dat een student met dertig vierkante meter hetzelfde betaalt als een gezin'

gen. 'Het is absurd dat je in een appartementje van dertig vierkante meter dezelfde vaste kosten betaalt als in een groot huis. Dat is gewoon een politieke keuze.'

De Warmtewet stelt Eteck in de gelegenheid om hoge vaste kosten te rekenen, aldus Huygen. 'We kennen de kosten noch de rendementen, en dat is een groot probleem. De ACM controleert de rendementen, maar als je geen extra boekhoudvoorschriften hebt, is winst ook maar een cijfer. In andere landen schrijven ze voor hoe je de boekhouding moet doen.'

Er zijn weinig prikkels om het voor de consument goedkoper te maken, vindt de hoogleraar. 'Warmtetarieven in Nederland zijn een stuk hoger dan in de landen om ons heen. Het is niet duidelijk waarom dat zo is. Misschien zijn de bedrijven hier veel minder efficiënt dan in andere landen. Of er blijft veel meer aan de strijkstok hangen. Het is een zwart gat, we weten het niet.'

'De laatste jaren zijn de belastingen op aardgas erg gestegen omdat de overheid vindt dat mensen van het gas af moeten. Warmteprijzen zijn gekoppeld aan de gasprijs. Dat is gek, want veel warmte is afkomstig van bijvoorbeeld afvalverbranding. Dat is niet of nauwelijks duurder geworden.'

Warmtebedrijven blijven dus ieder jaar onder de maximumprijs, maar hoe hoog de kosten precies zijn, blijft onbekend.

'Ik probeer het te onderzoeken, maar dat is lastig', aldus Huygen. 'Omdat de bedrijven een monopolie hebben ten opzichte van de klant, hoeven ze die kosten niet transparant te maken. In een land als Denemarken moeten de kosten wel bekend zijn. Die kunnen dan met elkaar worden vergeleken door een toezichthouder.'

Eteck laat weten dat de warmtetransitie gefinancierd moet worden met investeringen. woordvoerder Eline Vermeulen geeft aan dat het bedrijf dertig jaar nodig heeft om hun investering in het warmtesysteem terug te verdienen. 'De ACM heeft een maximumrendement opgesteld, wij houden ons daaraan.' Over het rendement van Eteck kan ze geen cijfers geven.

'De gestegen variabele kosten komen door de hogere kosten voor elektra. Die zijn harder gestegen dan de gasprijzen.' Vermeulen wijst op het feit dat het bij andere partijen niet veel verschilt. Wel geeft ze toe: 'De opbouw van de vaste kosten is niet transparant genoeg. Dat kan beter.' 'Wij zijn er om de consument te beschermen tegen onredelijke prijzen', zegt Tjitte Mastenbroek van de ACM. 'Bij een normale situatie is er concurrentie tussen aanbieders. Bij een warmtenet niet.' Leveranciers van warmtenetten zijn door de ACM gevraagd om geen onredelijke tarieven te hanteren.

Meer kan de toezichthouder niet doen. 'Er is een formule die de ACM móet gebruiken om de kosten te berekenen. Die staat in de wet', zegt Huygen. 'De kosten zijn bijvoorbeeld afgeleid van gasketels, maar die zijn er helemaal niet bij een wko.'

'Voor ons is het niet makkelijk om iets anders te doen', zegt een woordvoerder van Duwo. 'Pensioenfondsen zoals Achmea beheren het grootste gedeelte van het gebouw. Die hebben een sturende rol gehad in de samenwerking met Eteck.'

De woordvoerder zegt dat de verhouding van vaste kosten tegenover het verbruik anders is dan bij een cv-ketel die op gas werkt. 'Als bewoners vragen hebben, nodig ik ze graag uit voor een gesprek over wat hoge kosten zijn. Onderaan

de streep moet de rekening eerlijk zijn.'

Minister voor Klimaat en Energie Rob Jetten heeft al toegezegd naar een eerlijkere prijs te willen gaan, maar dat vereist een wetswijziging, en dus veel tijd.

Vooralsnog betalen de bewoners van het Omegaplantsoen noodgedwongen door. 'Er wonen hier veel mensen en iedereen betaalt veel', zegt bewoner De Boer. 'Hoeveel winst maakt Eteck dan wel niet?' Omdat ze geen invloed op de situatie hebben, leggen sommige studenten zich erbij neer. Kingma: 'Soms komt er een soldaat voorbij die iets probeert. Maar het is juridisch helemaal dichtgetimmerd.'

Van der Velden: 'Ik heb lijdzaam geaccepteerd dat ik geen invloed heb op het contract. Ze kunnen doen wat ze willen.'

Wie in de knel komt, kan naar twee meldpunten

Studenten en jongeren onder de 21 jaar komen niet in aanmerking voor een eenmalige energiecompensatie vanuit het Rijk. De Landelijke Studentenvakbond (LSVB) brengt momenteel in kaart hoe studenten in geldnood komen door stijgende energieprijzen. Gedupeerden kunnen op de website van LSBV hun verhaal achterlaten. Dinsdag zullen de reacties overhandigd worden aan Minister voor Armoedebeleid Carola Schouten.

In Leiden zijn GroenLinks en Studenten Voor Leiden (svL) een meldpunt gestart, met steun van alle partijen behalve VVD en ChristenUnie. Ook zij willen erachter komen of het gebrek aan compensatie voor energiekosten jongeren en studenten in de problemen brengt. Het meldpunt is te vinden op de websites van GroenLinks Leiden en svL.

‘Het is fijn om iemand in huis te hebben’

Biologiestudent Chanou van den Broek (21) woont sinds een paar maanden op de bovenste verdieping bij Nathalie de Moyer (59, docent) en haar hond in Wassenaar.

Chanou van den Broek: ‘Ik was op zoek naar een kamer en het lukte maar niet. Al sinds juni vorig jaar zat ik in allerlei Facebookgroepen. In november zag ik een berichtje op Facebook: kijk eens bij Hospi Housing.’

Nathalie de Moyer: ‘Een vriendin wees me erop. Het leek me fijn om iemand in huis te hebben.’

Van den Broek: ‘Het huis van Nathalie was het tweede mailtje dat ik kreeg, en ik werd het meteen.’

De Moyer: ‘Ik heb eigenlijk nooit last van haar.’

Van den Broek: ‘Ik andersom ook niet. Er is altijd ruimte om te koken, en het is ook leuk om thuis te komen en een gesprekje te voeren. En de hond is er altijd. Ik heb een eigen douche, wc en koelkast, de hele zolder eigenlijk.’

De Moyer: ‘Behalve één hoekje. Daar ligt de zooli. Heel veel mensen vragen me: hoe doe je dat, een vreemde in huis? Iemand heeft de sleutels, loopt langs mijn slaapkamer. Maar tot nu toe gaat dat altijd goed.’

Van den Broek: ‘Toen haar kinderen langskwamen, vroeg ze of ik wilde mee-eten. Verder doen we niet echt veel samen.’

De Moyer: ‘We zien elkaar best weinig, eigenlijk. We zwaaien af en toe en vragen hoe het gaat, maar we zijn allebei veel weg. We hebben ook niks afgesproken aan regels ofzo, dat gaat vanzelf. Ik vind het niet echt nodig. Ik zie het ook niet echt voor me, heel veel samen doen: de hele avond naast elkaar op de bank zitten lijkt me raar. Doen mensen dat?’

Van den Broek: ‘Je hoort het soms van mensen in het buitenland, dat je elke dag samen eet, maar dan is het meer een soort gastgezin.’

De Moyer: ‘Ik heb één slechte ervaring gehad met een Bulgaars meisje dat ik uiteindelijk heb gevraagd om weg te gaan. Het ging echt de verkeerde kant op. Er kwamen rare mensen langs, dat vond ik niet fijn. Maar over het algemeen gaat het goed. Ik heb de ruimte, het is gezellig en het brengt wat op.’

Van den Broek: ‘Ik voel me hier thuis en op mijn gemak. Ik ken iemand uit Friesland die het eerste half jaar bij iemand op de

bank sliep. Daardoor lukte het helemaal niet meer om te studeren. Ik had dat aan het begin van het jaar ook een beetje, toen ik drie keer per week twee uur heen en terug moest reizen. Dan houd je weinig tijd over. Het is een andere woonsituatie dan ik voor ogen had, maar ik ben heel blij. En ondertussen kan ik rustig een kamer in Leiden zoeken.’

De Moyer: ‘Van mij mag ze zo lang blijven als ze wil, maar ik vind ook dat iemand op den duur echt naar de stad moet: ga feesten! Is het makkelijker zoeken, nu je wat mensen kent?’

Van den Broek: ‘Er zijn er wel die voor me in de gaten houden waar kamers vrijkomen. Het is hier prima wonen en lekker rustig, maar ik moet elke keer wel een half uur fietsen, ook als ik ’s avonds nog wat heb. Wonen in de stad zou makkelijker zijn.’

De Moyer: ‘Als ze nu een kamer vindt, vind ik het ook prima als ze eerder weggaat dan afgesproken.’

‘De hele avond naast elkaar op de bank zitten lijkt me raar. Doen mensen dat?’

De hospita is terug

Kunnen hospita's en gastgezinnen de kamernood onder studenten terugdringen? Een nieuw bemiddelingsbureau probeert de partijen aan elkaar te koppelen.

‘Dit zouden meer mensen moeten doen.’

DOOR SUSAN WICHGERS
FOTO'S MARC DE HAAN

Toen Daan Donkers vier jaar geleden in Utrecht studeerde, kreeg hij tijdens de derde week van zijn masteropleiding een mail van de studietoelichting. ‘Of we allemaal rond wilden kijken en vragen voor kamers, want er waren internationale studenten die in hotels moesten slapen. Als ze niet op tijd een kamer vonden, zouden ze weer terug moeten. Daardoor zag ik hoe heftig de woningnood voor buitenlandse studenten is – dat je om die reden zo'n avontuur zou moeten afbreken.’

Toen hij daarna zelf naar Colombia ging en bij een host verbleef, viel het kwartje. ‘Ik dacht: dit is een goed woonconcept. Ik vond het zelf heel leuk en merkte dat het haar ook goed deed. We hadden een goede klik en hebben nu, jaren later, nog steeds contact.’

In Utrecht zijn vast ook genoeg mensen die alleen wonen in een te groot huis, redeneerde Donkers. En zo begon hij samen met twee studievrienden in 2019 een pilot: Hospi Housing. Inmiddels is Hospi Housing in verschillende studentensteden actief, waaronder in Leiden.

Het idee is simpel: je meldt je aan als woningzoekende of als host, en met mogelijke matches kun je videobellen. Klik het, dan kun je afspraken maken over de huurprijs en de duur van het verblijf.

In Leiden ontving Hospi Housing dit jaar zelfs een subsidie van de gemeente. ‘Wat we belangrijk vinden, is dat het voor de student betaalbaar is’, legt Donkers uit. ‘We vragen wel een fee, maar alleen voor matching. Aanmelding, gebruik maken van ons platform en chatten met hosts is gratis. Pas zodra je een kamer vindt, betaal je eenmalig.’

In ruil voor de subsidie die ze ontvangen van de gemeente Leiden zetten ze een netwerk op van hosts en gastgezinnen in de regio. Het doel is om in twee jaar honderd studenten aan een kamer te helpen.

Met wat meer naamsbekendheid gaat dat wel lukken, vermoedt Donkers. ‘We krijgen veel positieve reacties van zowel studenten als hosts. Er gaat eigenlijk weinig fout.’

‘Het voelde als een teken van God’

Susana de la Garza (25, cognitieve psychologie) en Méliina Colbaut (20, filosofie) wonen in het centrum van Leiden bij econoom Alexandra Rosian (41). Ze slapen in het achterhuis, dat gescheiden is van de rest van het huis door een binnenplaatsje.

Alexandra Rosian: ‘Een vriend uit mijn geboorteland Roemenië had een dochter die in Nederland studeerde en geen kamer kon vinden. Ze was samen met een vriendin. Ik had nog plek over, dus ik kon niet anders dan helpen. Ik heb twee bedden neergezet en ze zijn gebleven tot december. Toen vond ik een flyer van Hospi Housing in de bus. Er is hier ruimte genoeg en ik ben hier toch alleen, soms met mijn twee kinderen. Ik wilde nog wel eens studenten in huis.’

Susana de la Garza: ‘Vanuit Mexico heb ik drie maanden gezocht naar een kamer. Ik heb allerlei sites geprobeerd, maar het lukte niet.’

Méliina Colbaut: ‘Ik kon alleen kamers in Den Haag vinden. Ik heb me op zoveel plekken ingeschreven dat ik niet eens meer wist dat ik ook op de website van Hospi Housing stond. Toen ik een mail kreeg over dit huis, voelde dat als een soort teken van God. Ik wil hier graag blijven tot het einde van mijn bachelor. Hopelijk kan dat, anders eindig ik op straat, vrees ik.’

De la Garza: ‘Ik woon hier nu een paar maanden, net iets langer dan Méliina.’

Colbaut: ‘Omdat het best een kleine ruimte is en ik langs Susana's bed moet als ik vertrek of thuiskom, ben ik blij dat we hetzelfde schema hebben. We doen niet heel veel met zijn drieën, maar we maken altijd een praatje als we elkaar tegenkomen. Met Susana ben ik een paar keer uit geweest.’

De la Garza: ‘Ik heb ook eens met Alexandra en haar kinderen Mexicaans gegeten.’

Colbaut: ‘Ik voelde me meteen thuis, terwijl ik dat niet zo snel heb.’

De la Garza: ‘Het voelt als een familie, zeker als de kinderen er zijn.’

Colbaut: ‘Ik vind het fijner dan een studentenhuis omdat het zo rustig is. Hier kan ik daadwerkelijk slapen.’

Rosian: ‘Als mijn kinderen er niet zijn, ben ik vaak weg. Dan is het goed als het huis wordt gebruikt. Als we elkaar zo kunnen helpen, waarom niet? En de kinderen vinden het ook heel leuk, eentje leert zelfs Spaans van Susana.’

Colbaut: ‘Vinden ze het leuk dat wij er zijn? Grappig, ik had dat als kind juist vervelend gevonden.’

Rosian: ‘Regels hebben we niet echt. Als we mensen uitnodigen en de keuken nodig hebben, appen we elkaar. Maar we hebben nooit gehad dat we tegelijk willen douchen ofzo. Ik heb wel een document gemaakt voor het schoonmaken, maar nog geen goed schema.’

Colbaut: ‘Dat is ook een kwestie van gezond verstand.’

Rosian: ‘Het zou mooi zijn als meer mensen dit doen. Koppels van wie de kinderen uit huis gaan, mensen die alleen zijn en ruimte over hebben. Alleen al voor de cultuuruitwisseling.’

‘Het is fijner dan een studentenhuis omdat het zo rustig is: hier kan ik ook echt slapen’

Universiteit Leiden

De Universiteitsraad zoekt een nieuwe

VOORZITTER VAN DE UNIVERSITEITSRAAD (0,4 - 0,6 fte)

vanaf 1 september, eerdere of latere startdatum is in overleg mogelijk

De leden van de Universiteitsraad geven een stem aan het personeel en de studenten in de centrale besluitvorming van de Universiteit Leiden. De Universiteitsraad ontwikkelt nieuwe ideeën, adviseert het College van Bestuur op alle beleidsterreinen en heeft ten aanzien van een aantal belangrijke onderwerpen instemmingsrecht.

De voorzitter vertegenwoordigt de Universiteitsraad in de diverse bestuurlijke gremia en treedt op als eerste aanspreekpunt namens de Raad. De voorzitter is geen lid van de Universiteitsraad en treedt verbindend op tussen medezeggenschap en College van Bestuur. De Raad benoemt de voorzitter voor een periode van twee jaar, waarna herbenoeming mogelijk is. De griffier van de Universiteitsraad ondersteunt de voorzitter in zijn werkzaamheden.

Wat ga je doen?

- het voorbereiden, bijeenroepen en leiden van de vergaderingen van de Universiteitsraad
- het coördineren van de activiteiten van de Universiteitsraad
- het onderhouden van contacten met onder anderen het College van Bestuur, de directeuren en de bestuurlijke staf, de Raad van Toezicht, het ministerie van OCW en collega-voorzitters in den lande
- het stimuleren en coördineren van communicatie met en tussen de Leidse medezeggenschapsorganen
- het inhoudelijk opzetten van scholing, training en werkbezoeken van de Universiteitsraad
- het coachen van individuele leden van de Universiteitsraad
- het versterken en onder de aandacht brengen van de universitaire medezeggenschap

Wie zoeken wij?

- Je bent een eigentijdse leider die aantoonbare affiniteit heeft met medezeggenschap en de Universiteit Leiden
- Je bezit uitstekende communicatieve en organisatorische vaardigheden
- Je beschikt over relevante bestuurlijke ervaring en politiek-bestuurlijke sensitiviteit
- Je hebt een goede beheersing van de Nederlandse en Engelse taal in woord en geschrift
- Je hebt kennis van de universitaire bestuurs- en medezeggenschapsstructuur
- Je bezit een 'antenne' voor wat er leeft in de universitaire gemeenschap
- Je bent energiek, kritisch, onafhankelijk en van nature een verbinder

Arbeidsvoorwaarden

Het tijdsbeslag van de functie is maximaal 3 dagen per week, waaronder ten minste de gehele maandag en dinsdagochtend. Een voorzitter voortkomend uit de studentgeleding of personeelgeleding van de Universiteit Leiden ontvangt een financiële tegemoetkoming zoals opgenomen in de Faciliteitenregeling Universiteitsraad. Voor medewerkers geldt dat zij hun huidige salarisniveau behouden.

Diversiteit en inclusie

Het bevorderen van een inclusieve gemeenschap staat centraal in de waarden en visie van de Universiteit Leiden. De Universiteit Leiden streeft ernaar om een inclusieve gemeenschap te worden die alle studenten en medewerkers in staat stelt om zich gewaardeerd en gerespecteerd te voelen en zich volop te ontplooiën. Diversiteit in ervaringen en perspectieven verrijkt ons onderwijs en versterkt ons onderzoek. Onderwijs en onderzoek van hoge kwaliteit is inclusief.

Contact

Voor meer informatie over de inhoud van deze functie kun je contact opnemen met de griffier van de Raad, Annelieke Zandvliet, via 071 527 3125 of a.m.zandvliet@BB.leidenuniv.nl. Op www.universiteitleiden.nl vind je meer informatie over de Universiteitsraad en zijn werkzaamheden.

Solliciteren

Sollicitaties voorzien van een motivatiebrief, cv en bij voorkeur enkele referenties kunnen tot 23 juni 2022 worden gericht aan Annelieke Zandvliet, a.m.zandvliet@BB.leidenuniv.nl. Sollicitatiegesprekken vinden waarschijnlijk plaats in week 27.

Het werd tijd voor een vrouw

Tineke Schutte is de eerste vrouwelijke pedel in de geschiedenis van de Leidse universiteit. 'Hoe goed hun profschriften ook zijn, ze zijn allemaal zenuwachtig.'

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN
FOTO MARC DE HAAN

'Staat mijn baret wel scheef genoeg?' Voor de grote spiegel in de pedelkamer van het Academiegebouw verschuift Tineke Schutte haar zwartfluwelen baret een fractie op haar witte haar. 'Ik wil hem nooit helemaal recht hebben', legt ze uit. 'Een beetje scheef is speelser.'

Schutte heeft een nieuwe toga, die ze in tegenstelling tot die van haar mannelijke collega's heeft laten voeren met het 'Leids blauw' uit het logo van de universiteit. Een ander verschil: in plaats van een zakhorloge in haar vest te bewaren, hangt haar klokje in een zilveren ketting om haar hals. Ondersteboven, zodat ze alleen naar beneden hoeft te kijken om, bijvoorbeeld, te zien of het al tijd is om aan het eind van een promotieceremonie de zaal binnen te lopen en 'Hora est!' te roepen.

Sinds kort is ze parttime pedel - de ceremoniemeester voor oraties, afscheidscolleges en promoties - als eerste vrouw in de geschiedenis van de Universiteit Leiden. Daarmee loopt Leiden achter op veel andere universiteiten, al heeft het ook daar tot 1971 geduurd voordat de eerste vrouwelijke pedel verscheen.

Eind april maakte ze haar debuut bij de oratie van hoogleraar Maartje Schoorl. Een oude bekende, blijkt: 'Zij heeft haar opleiding tot psycholoog bij mij gedaan, toen ik manager in de Geestelijke Gezondheidszorg was. Voor haar oratie liep ze hier binnen, op zoek naar een naald en draad omdat haar toga niet helemaal goed zat.

Toen ze me zag, zei ze: "Ben jij de pedel?" Heel leuk.'

Hoe werd u van leidinggevende in de GGZ alsnog pedel op de universiteit?

'Ik heb jaren geleden, rond 2015, een keer gesolliciteerd. Het leek me een heel leuke baan. Ik kom uit Leiden, en ik heb een Leids hart. Ik kan ook goed organiseren, en ik houd van mensen. Ik vond als Leidenaar ook dat er in dit bolwerk wel een vrouw mocht komen.

'Ik kreeg toen keurig bericht dat ik het niet was geworden. Ik had daar vrede mee, en heb er nooit meer aan gedacht. In de jaren erna ben ik vervroegd met pensioen gegaan. Ik heb veel gereisd, vrijwilligerswerk gedaan, en werd mantelzorger voor mijn moeder.

'Toen kreeg ik opeens een belletje, van Erick van Zuylen, de eerste pedel, of ik nog geïnteresseerd was. Dat was een totale verrassing.'

En?

'Ik vroeg: "Hoe kom je hier nou bij?" Hij zei: "Je hebt toch ooit gesolliciteerd?" Ik mocht er even over nadenken. Vanaf half februari ben ik begonnen met meelopen.'

Waarom hebben ze u uit de la getrokken, na al die tijd?

'In de coronatijd zijn veel promoties en oraties uitgesteld. Het is toch een feestje, dat wil je vieren met collega's, familie en vrien-

den. Toen het weer mocht, gingen die uitgestelde promoties door, bovenop die van de mensen die nu ook aan de beurt zijn. 'Dat was de belangrijkste reden om iemand te vinden. Ze wilden iemand die snel beschikbaar en flexibel was, goed kon organiseren en gevoel heeft bij de Leidse geschiedenis.

'En een vrouw. Dat laatste had het college van bestuur besproken, omdat er nog steeds minder vrouwelijke hoogleraren zijn, en omdat er in Leiden nooit een vrouwelijke pedel is geweest.

'Net als de universiteit was de 3 October Vereniging ook lang een mannenbolwerk. Daar was ik ook een van de eerste vrouwen. Rond 2005 begon dat te veranderen, nu is de verhouding ongeveer fifty-fifty.'

Hoe ziet een proeftijd van een pedel eruit?

'In eerste instantie keek ik op kantoor mee met het administratieve proces: welke formulieren heb je nodig, en hoe gaat het inplannen? Langzaam maar zeker ben ik gaan meelopen met Erick en (de andere pedel, red.) Frank Geerlings. 'Eerst gebruikte ik leentoga's. Die hebben we in alle maten boven hangen. Daar zitten vooral mannetoga's bij. Ze zien er niet heel anders uit, maar ze zijn wel een stuk groter. Dan moet je uitkijken met die trappen, want je wil er niet opeens onderaan liggen.

'Ze zitten ook anders, ze hangen bij de

schouders en hebben minder ruimte bij de borst. Mijn eigen toga past een stuk beter. 'Pedeltoga's zien er ook anders uit dan die van professoren. Bij ons is 'Academici Lugdunum Batavorum', afgekort tot 'ACAD-LVGD-BAT'. Bij mij zijn die letters geborduurd gelukkig en niet zoals bij de rest in metalen letters erop gestikt - dat is namelijk een stuk zwaarder.'

Was het wennen?

'In het begin deed ik een voorgesprek met een kandidaat die geen Nederlands sprak. Ik had er niet bij stilgestaan dat de promoties en oraties voor een groot deel in het Engels zijn.

'Ik heb veel gereisd en ben de taal wel machtig, maar het is wel een heel specifiek praatje met bepaalde namen en termen. Het woord voor pedel, bijvoorbeeld: *beadle*. Sommige dingen laten we gewoon Nederlands, zoals de aansprektitels tijdens een promotie: "zeergeleerde" of "weledgeleerde opponens".

'Die titels oefen ik altijd met de kandidaat. Daar moeten we dan allemaal even om lachen. Dat breekt meteen het ijs. Het hoort bij de Leidse mores, maar zo'n commissie vindt het echt niet erg als je het een keer tje vergeet.

'Iedereen is gespannen, hoe goed hun profschriften ook zijn. We drinken een kwartier van tevoren een glaasje water of kopje thee, of een enkele keer een borreltje als ze écht heel zenuwachtig zijn.'

‘Universiteit is vaak te hoog gegrepen’

Met de aanstelling van een facultaire wellbeing officer hoopt de faculteit Geesteswetenschappen studentenwelzijn te verbeteren. De raad had wat kanttekeningen: ‘Wij moeten niet het gat van de GGZ vullen.’

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK

In 2019 schreef de Taskforce Studentenwelzijn in opdracht van het college van bestuur een advies voor een integrale aanpak van studentenwelzijn. Door de coronacrisis is de ‘urgentie hiervan verhoogd door de impact van de lockdowns op het welzijn van studenten en is het thema in een stroomversnelling gekomen’, schrijft wellbeing officer Ellis van Spanje in een memo. In december 2021 is zij met haar werk gestart.

In de laatste raadsvergadering van Geesteswetenschappen werd het concept werkplan studentenwelzijn besproken.

Raadslid Elizabeth den Boer zei iets in het plan te missen: ‘In gesprekken met studenten die niet lekker in hun vel zitten blijkt vaak, nadat ik heb doorgevraagd, dat ze niet op de juiste plek zitten en de universiteit te hoog gegrepen is. Ze lopen op hun tenen en werken er hard voor, maar worden op

den duur minder gemotiveerd, worden depressief en krijgen allerlei onbegrijpbare klachten.’

Volgens Den Boer zouden veel van deze studenten ‘veel gelukkiger’ zijn op het hbo. ‘Maar die boodschap wordt vaak niet zo fijn ontvangen, terwijl deze studenten wel een hoop aandacht vragen van studieadviseurs, student-decanen en studentpsychologen. Zij moeten niet het gat van de GGZ vullen. Ik zie hier graag meer aandacht voor in het plan.’

Studentlid van het faculteitsbestuur Ebrar Kaya vond de woordkeuze van Den Boer niet passend. ‘We moeten oppassen met framing. Zodra je het hebt over “te hoog gegrepen” geef je het een heel andere lading. Het hbo is ander onderwijs, universitair onderwijs kan ook gewoon niet passen bij jou als persoon of bij hoe je brein werkt.’

Van Spanje begreep de kritiek van Den Boer. Volgens haar is niet alleen goede voorlichting over de verschillen tussen een studie op de universiteit en het hbo belangrijk, maar moet ook het taboe worden doorbroken als het gaat om switchen naar ander onderwijs. ‘Het voelt als falen als je ergens aan begonnen bent en erachter komt dat het niet bij je past.’

Den Boer denkt dat de druk van de ou-

ders is toegenomen. ‘Twintig jaar geleden koos een vwo’er er soms nog voor om naar het hbo te gaan als dat beter paste. Maar nu is het van: “Jij hebt dit vwo-diploma dus je kan en moet naar de universiteit.” Het lijkt wel een taboe om daarover te spreken.’

Volgens Van Spanje kan de module ‘Design your life’ studenten op weg helpen bij het maken van de juiste keuze. ‘Ik denk dat het voor alle studenten heel zinvol kan zijn om terug te gaan naar de kern: wat wil ik, waarom heb ik hiervoor gekozen en wat wil ik hierna gaan doen? We zouden deze module facultair als summer course kunnen gaan aanbieden.’

Michael Reintjens van studentenpartij ons had nog een ander punt van kritiek. ‘Wat cruciaal is, is hoe dit plan aan studenten wordt overgebracht. Studenten hebben al veel wegen om problemen aan te kaarten: er is een Popcorner, er zijn workshops, er is een suïcidepreventieprotocol. Het moet duidelijker worden waar studenten met welke problemen terecht kunnen, anders gaan ze straks helemaal nergens meer heen.’

Van Spanje erkende dat. ‘We moeten met het team communicatie een strategie gaan bedenken en gaan bekijken wat we wel en wat we niet gaan moten.’

Een pilaar die werkt als een mentale reddingsboei

Op de campus Den Haag is Laura van der Plas aangesteld als wellbeing officer. In het Wijnhavengebouw heeft zij een ‘Acts of Kindness-pilaar’ neergezet, vertelde ze in de raadsvergadering van Geesteswetenschappen.

De pilaar is vergelijkbaar met een advertentieboard in de supermarkt: studenten en medewerkers kunnen middels een kaartje iets aanbieden of vragen, zoals het uitlenen van boeken of het samen drinken van een kop koffie.

‘Het werkt ontzettend goed’, zei Van der Plas. ‘We zitten inmiddels tegen de driehonderd kaartjes aan die er sinds eind maart op geplaatst zijn.’

Aan het begin zaten er ook wat kaartjes tussen in de cate-

gorie ‘ongepast’, vertelde ze. ‘Huwelijksaanvragen, mensen die blind dates zoeken. Maar nu de nieuwigheid eraf is, is dat wel over.’

Het wisselt of de studenten die iets vragen of aanbieden ook daadwerkelijk een reactie krijgen. ‘Maar ik hoor wel van studenten en medewerkers dat ze heel blij worden als ze hem zien staan, dat we laten zien dat we om elkaar geven en een community zijn.’

De pilaar komt ook bij Geesteswetenschappen, Rechten en Plexus te staan. Ook de TU Delft wil er een neerzetten. Decaan Mark Rutgers noemde de pilaar ‘een mooi voorbeeld van een simpel initiatief’.

Strengere controle op nevenfuncties

Het college van bestuur wil dat leidinggevenden de nevenwerkzaamheden van medewerkers scherper in de gaten gaan houden. Bijbanen moeten onderwerp worden bij de jaarlijkse functioneringsgesprekken.

DOOR VINCENT BONGERS

Aanleiding voor de aanscherping is het onderzoek van *Nieuwsuur* naar het registreren van nevenwerkzaamheden van hoogleraren. De universiteitsraad is vooral geschrokken van de onthulling dat de leerstoel van bijzonder hoogleraar Rex Arendsens stilzwijgend wordt betaald door de Belastingdienst, terwijl hij zelf bij de dienst werkt en als hoogleraar onderzoek doet naar fiscale wetgeving en de uitvoerbaarheid daarvan.

De universiteit wist hiervan maar meldde dat niet publiekelijk. ‘We willen als raad onze zorgen uiten over de slordigheid waarmee de universiteit nevenwerkzaamheden registreert’, zei Bram Leferink op Reinink

van studentenpartij ons. ‘In het bijzonder gaat het dan om een bijzonder hoogleraar die ook bij de Belastingdienst werkt.’ De raad wilde weten welke maatregelen het college treft om de registratie van nevenwerkzaamheden te verbeteren.

‘We zitten er bovenop, het is echter om meerdere redenen een heel complexe kwestie, stelde rector Hester Bijl.

‘Registreren is niet altijd *top of mind* bij medewerkers en de verantwoordelijkheid ligt in eerste instantie bij hen.

Het tweede punt is dat er best vaak zaken veranderen. Zowel wat betreft de medewerkers zelf, maar ook bij de organisaties waar ze voor werken. Je moet er continu alert op zijn dat de informatie up to date is.’

Het college wil de nevenwerkzaamheden koppelen aan het roc, het jaarlijks functioneringsgesprek.

‘We willen geen mega-politiesysteem opzetten. Het roc is een goed moment om samen met de leidinggevende te kijken of de informatie die overal staat ook echt klopt.’

‘Dat is mooi’, reageerde Timothy de Zeeuw van personeelspartij FNV Over-

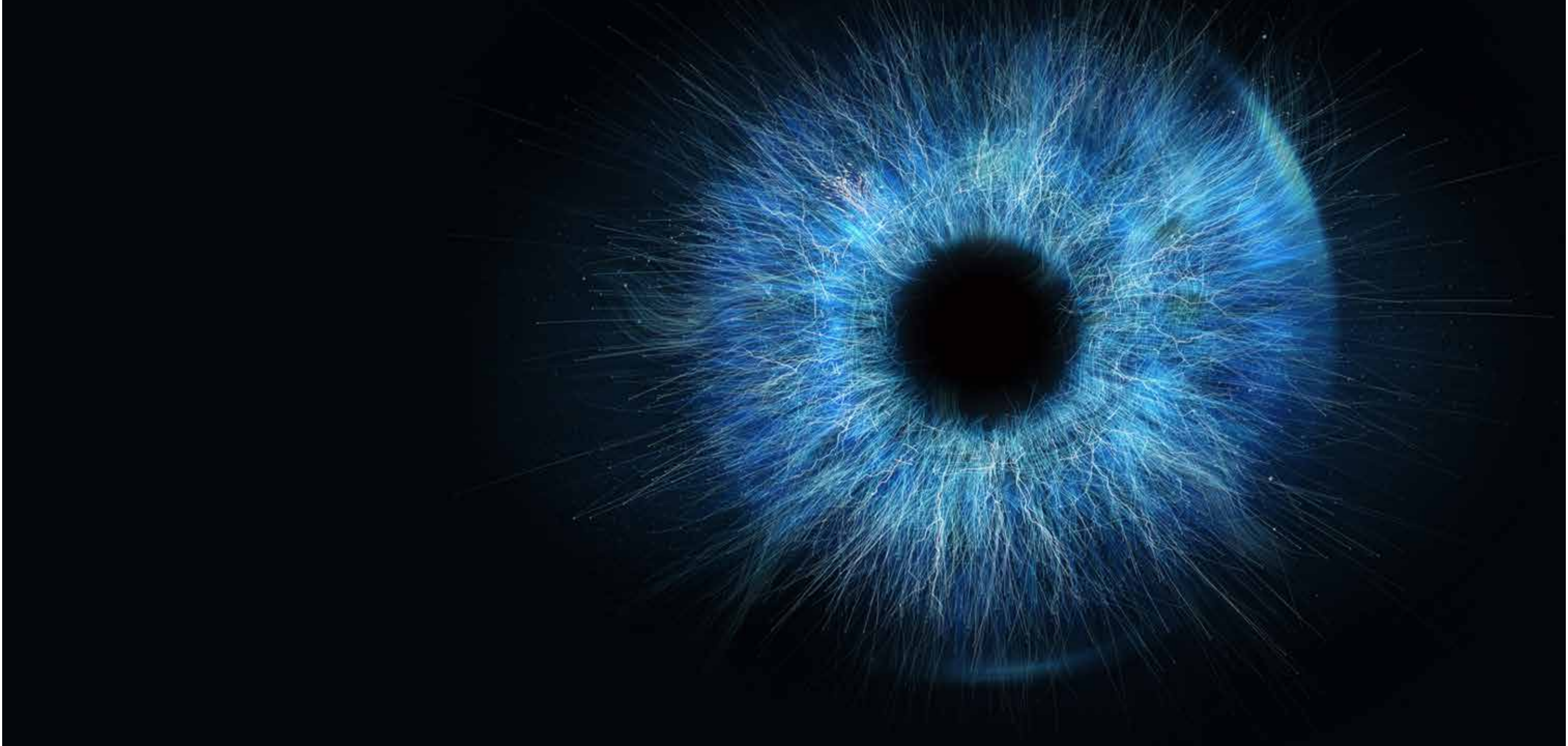
heid, die ook nog vragen had over de zaak Arendsens.

‘Er zijn natuurlijk verschillende schalen van nevenactiviteiten. De boekhouding doen van wijkgenoten is wat anders dan door de Belastingdienst betaald worden, terwijl je juist onderzoek doet naar de Belastingdienst. Wordt er nu strakker nagegaan hoe bijzondere leerstoelen zijn geregistreerd? Want die worden vaak extern gefinancierd. Het is een integriteitskwestie.’

Bijl: ‘We moeten heel transparant zijn over al deze zaken. Dus ook onze bijzondere leerstoelen hebben we nog eens geïnventariseerd. De decanen is gevraagd om overal doorheen te lopen en er goed op te letten. Ook met deze bijzonder hoogleraren moeten we jaarlijks checken of de vermeldingen correct zijn. In deze casus was het zo dat de relatie met de Belastingdienst door de jaren heen is veranderd. Daar kwamen we pas achter toen we dit gingen uitpluizen.’

Deze veranderingen werden niet publiekelijk gepubliceerd, aldus het college. Dat moet voortaan wel gebeuren.

Niet alleen blauw licht houdt je wakker

DOOR MARK REID

In ‘het allerkleinste hersengebiedje dat ooit is gemeten’ ontdekten Leidse medici dat onze biologische klok heel anders werkt dan gedacht. ‘Blauw licht is echt te veel gehypet.’

‘De biologische klok in onze hersenen bepaalt ons dagen- en nachtritme’, vertelt hoogleraar neurofysiologie Joke Meijer. ‘Die klok kan zelf ritme aanhouden, maar als het niet een beetje bijgestuurd wordt kan het scheef gaan lopen met de dag en nacht in de buitenwereld. Dat bijsturen gebeurt met licht.’

Telefoons en computers hebben sinds enkele jaren ingebouwde software die blauw licht ‘s avonds uit je scherm filtert, zogenaamd om je makkelijker te laten slapen. In bejaardentehuizen hangen blauwe lampen die de bewoners overdag juist wakker moeten houden. Maar volgens Meijer, die samen met promovendus Robin Schoonderwoerd onderzoek deed naar de invloed van licht op onze biologische klok, is de focus op blauw licht onterecht.

‘Op een gegeven moment is ontdekt dat bij sommige dieren die rood en groen licht niet konden waarnemen, de biologische klok nog steeds gelijkliep’, vertelt Meijer. ‘Toen is geconcludeerd dat rood en groen licht dus niet ter zake doen bij dit proces. En dat zou dan ook voor de mens gelden.’ Niet helemaal tevreden met deze conclusie besloot de neuroloog zelf vervolgonderzoek te doen. In een eigen experiment bekijkt ze dieren die juist geen blauw kunnen waarnemen. Als de biologische klok daadwerkelijk alleen maar door blauw licht gelijkgezet wordt, zou die bij deze dieren sterk uit de pas moeten lopen. Toch vindt de hoogleraar bij deze dieren tegen de ver-

wachting in een klok die gelijkloopt met de buitenwereld. Conclusie: de klok reageert ook op andere kleuren dan alleen blauw.

Maar is dat bij de mens ook zo?

Dat was nog niet zo eenvoudig om te testen. Waar onderzoekers bij dieren gebruik konden maken van elektroden in de hersenen, was het bij mensen alleen mogelijk indirecte, onnauwkeurige metingen te doen. Gelukkig beschikt het Leids Universitair Medisch Centrum over een MRI-scanner met een zeer krachtig magneetveld, die het mogelijk maakt om veranderingen in hersenactiviteit op heel kleine schaal waar te nemen. Maar dan moesten de onderzoekers wel eerst een speciale bril met LED-lampjes laten maken. Een gewone lamp met metalen onderdelen zou in het sterke magnetische veld van de scanner onmogelijk werken. Meijer: ‘Het was eerst een heel gedoe met spiegelglas, maar deze nieuwe bril kan heel specifieke kleuren laten zien. Precies die kleuren waar de lichtreceptoren in onze ogen het meest gevoelig voor zijn.’

Gewapend met de niet-magnetische kleurenbril en de krachtige MRI-scanner richten Meijer en Schoonderwoerd zich op de *suprachiasmatische nucleus*, een piepklein gebiedje in de hersenen dat onze biologische klok aanstuurt. Meijer: ‘Iedereen zei dat het niet zou lukken, want die biologische klok is zo klein: een halve kubieke millimeter, even dik als je nagel. Het is het allerkleinste hersengebiedje dat ooit is gemeten.’

Om een duidelijk beeld te krijgen moest promovendus Schoonderwoerd de hersenbeelden van alle proefpersonen heel exact op elkaar stapelen. Pas met het totaal van alle proefpersonen waren de veranderingen in hersenactiviteit zichtbaar.

Zoals verwacht veranderde de hersenactiviteit van proefpersonen als er blauw licht in hun ogen scheen, maar die activiteit was onverwachts óók te zien als de briljetjes oranje, groen of violet licht gaven. Conclusie: de biologische klok reageert op alle kleuren licht, niet specifiek op blauw.

De nadruk op blauw mag daarom wel wat minder, vindt de hoogleraar. ‘Het is echt te veel gehypet geweest. Mensen die na hun nachtdienst met een speciale filterende bril naar huis rijden om beter te kunnen slapen vind ik zo’n flauwekul. De industrie verdient trouwens goed aan de verkoop van speciale blauwe lampen aan bejaardentehuizen, maar een lamp met wit licht houdt mensen ook wakker.’

Het is een kleine aardverschuiving in het begrip van onze biologische klok, maar betekent dat ook dat de kleurenfilters op je telefoon nutteloos zijn? ‘Als je een filter op je telefoonscherm hebt, zie je in ieder geval minder licht, dus in die zin helpt het. Mensen die moeite hebben met opstaan, zo’n beetje alle studenten dus, moeten vooral ‘s avonds minder in het licht zitten. Of je dat nou met een blauwfilter doet of dat je scherm wat zachter zet maakt niet zo veel uit.’

MARETJES

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord, basisonderwijs**, 4 leerlingen groep, 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs:** *Mens en maatschappij, vmbo basis/kader klas 2. **Leiden-Zuid**, *4 leerlingen basisonderwijs, 1 leerling uit Voorschoten met vergoeding. *Ook hulp gevraagd bij organisatie van de bijles, één of twee middagen per week. Onderwijswinkel Arubapad 2 (Het

Gebouw), ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdkoomen@owwleiden.nl.

Inlooptconcert gegeven door Musica da Lima (zang & orgel). Academiegebouw, Rapenburg 73. **Woensdag 8 juni** van 13.00 uur tot 13.30 uur. Toegang gratis

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi-commerciële instanties. De prijs voor en Maretje-extra is €23,- incl. btw voor elke vijftig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet b.v., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

COLOFON

Mare: Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
Website mareonline.nl
Twitter @weekbladmare
Instagram @weekbladmare
Facebook: Leids Universitair Weekblad Mare
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 30.000

Hoofredactie: Frank Provoost
frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie: Vincent Bongers
vbongers@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman
a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl

Mark Reid
m.a.reid@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers
s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Koen Spil (stagiair)
k.a.a.spil@umail.leidenuniv.nl

Medewerkers: Pim Bakx | Remco Breuker | Omar Ghaly | Olaf Leeuwis | Oscar van Putten | Maia de Quay

Art direction en vormgeving:
Marcel van den Berg, joostmarcellis.nl

Fotografie: Taco van der Eb | Marc de Haan

Illustraties: Bas van der Schot | Bandirah | Silas.nl

Drukwerk: Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk

Advertenties: Bureau van Vliet b.v.
Wateringweg 129, 2031 EG Haarlem
Telefoon 023-571 47 45 |
E-mail sales@bureauvanvliet.com
<https://bureauvanvliet.com/advertentie/Weekblad>

Redactieraad: Kutsal Yesilkagit (voorzitter) | Frank Israel (vice-voorzitter) | Alexander Pleijter (secretaris) | Willem van der Does | Annemarie Drahmman | Nour Eldin Emara | Zoë van Litsenburg | Roel van Niekerk | Frank Rensen | Marten Jesse Pot | Hermelijn Smits

LAMME LEIDSE MEMES

'Hij was een dinosaurus die per toeval de meteoriet-inslag had overleefd, brommend door de gangen liep en een Albert Heijn-tas vol boeken meestorste'

Vlak voor de viering van het 444-jarige bestaan van de Leidse universiteit maken enkele hoogleraren nog snel een selfie, 2019.

In verzet tegen vastgeroeste mastodonten

In zijn derde roman *Gouden Dagen* schetst Berend Sommer een academische oorlog aan de Leidse universiteit waar vooruitstrevende historici de uitgerangeerde fossielen willen verdrijven. Ook de lulligheid van het Lipsius laat hij niet onbesproken.

DOOR VINCENT BONGERS
FOTO SJOEP DE JONG

Dit is de 'olifant in de kamer, ik hoop te promoveren op een witte man met macht', zegt Wanda Waldeck, het hoofdpersonage uit de vorige week verschenen roman *Gouden dagen* van Berend Sommer, tegen haar collega-promovendi in het Huizingagebouw. Sommer (1990) die bij de Nederlandse ambassade in Parijs werkt, duikt in zijn derde roman op de cultuuroorlog die woedt op het Leidse Instituut voor Geschiedenis waar hij zelf ook studeerde. Oude morsige mannelijke hoogleraren die ergens hoog op de apenrots in slaap zijn gesukkeld, moeten plaatsmaken voor een nieuwe golf historici die machtsstructuren willen blootleggen, deconstrueren en bekritisieren. Waldeck heeft door deze ontwikkeling het gevoel dat ze iets hopeloos achterhaalds en zelfs gênants doet: namelijk het privéleven van de negentiende-eeuwse Franse minister De Talleyrand onderzoeken voor haar proefschrift. Een onderwerp dat door haar collega's wordt gezien 'als stilstaand water, reactionair bijna'. De man als genie moet juist worden gesloopt.

Ze promoveert ook nog eens bij een fossiel van een hoogleraar, uiteraard een uitgerangeerde man. Deze Hans Verbruggen wordt door zijn collega's gezien als een relict van de stoffige Leidse academische traditie. 'Een dinosaurus die per toeval de meteorietinslag had overleefd. Mails beantwoordde hij alleen op maandag en vrijdag. Het was sneller om hem te benaderen wanneer hij brommend

door de gangen liep, zoekend naar een collegezaal ("Die hokjes lijken ook allemaal zo verdomd op elkaar") waarbij hij een oude regenjas en een Albert Heijn-tas vol boeken meestorste.'

Verbruggen mag dan een enigszins meeliggend figuur zijn, maar hij verzet zich wel als enige tegen de immer uitdijende universiteit en de tomeloze drang naar efficiëntie ten koste van kwaliteit.

De stoppen bij Verbruggen slaan door als het faculteitsbestuur besluit, enigszins overeenkomstig met de Leidse actualiteit, de boekenkasten van docenten en hoogleraren te offeren voor een gemeenschappelijke bibliotheek. 'Er zou een lounge met velours banken komen: rustpunt in de hectische academische wereld. De gewonnen ruimte werd ingezet voor flexwerkplekken.'

Sommer zet zijn personages met grove penstreken neer. Aan de andere kant van het front in de cultuuroorlog staat bijvoorbeeld Maria Dolores van Rijkevorsel ('MD voor vrienden'), het type promovendus dat in Verenigde Staten heeft gestudeerd en vervolgens is gaan neerkijken op Nederland. 'Sinds Princeton voelt dit allemaal zo kleinschalig, het is lastig je dat uit te leggen,' zeurt ze. 'Zelfs Amsterdam - thank God for Amsterdam - voelt een beetje dorps. Ik fietste over die grachtjes en dacht: *this is such an old place*. And not in a good way.'

Inderdaad, 'MD' is zo'n figuur dat om elke zin Engelse kreten moet uiten, wat haar net

matische wijze uit elkaar gevallen. Een van de leden die ze nog wel spreekt is Philip Hoekstra, die met sluw genetwerk en gehossel de publieke intellectueel van de dag wordt.

Hij is handig genoeg om zich bij *De wereld draait door* aan tafel te lullen, groeit bij *De Correspondent* uit tot grachtengordelhype en gaat steeds meer geloven dat hij als moderne Messias de wereld gaat redden.

Nog bespottelijker is de pompeuze Gabriël Gogel, een literair criticus van *de Gazet van Leyde*, 'de laatste Nederlandse krant zonder functionerende internetsite', die uitblinkt in gepeerde geleerdheid maar door iedereen wordt doorzien en uiteraard ziekelijk jaloers is op alle aandacht die Hoekstra krijgt. Sommer slaagt er goed in om deze figuren in al hun treurigheid neer te zetten en hun tekortkomingen lezen lekker weg.

Maar een echt boeiend verhaal levert het niet op. Hoogleraar Verbruggen verdwijnt op mysterieuze wijze en Waldeck doet een wat halfslachtige poging om hem op te sporen. Er volgt zelfs nog een roadtrip naar het oosten van Europa nadat Waldeck en Gogel op een idiote wijze met elkaar in contact zijn gekomen.

Ook al overtuigt het plot niet erg, als een licht spottende schets van de Leidse academie en de wereld van mannelijke publieke (pseudo-)intellectuelen is de roman wel geslaagd.

Berend Sommer, *Gouden dagen*. Prometheus, 256 pag. € 20,-

‘De badkamer is beschimmeld en valt uit elkaar’

DOOR PIM BAKX
FOTO MARC DE HAAN

Huis: Huize Lamme Elf (Lammermarkt)
Grootte: 13m²
Kost: €425
Bewoners: 5

Woon je hier al lang?

‘Acht maanden. Ik woonde hiervoor op het Flanorpad, maar daar vond ik de viezigheid te heftig. Mijn moeder zei meteen: jij gaat het hier niet volhouden.’

Is jullie huis hecht?

‘Ja, maar ik denk ook dat dat moet als je met zijn vijven woont. Als je irritaties hebt kun je elkaar niet echt ontlopen.

Iedereen weet bijvoorbeeld van wie dat ene elastiekje is dat nu al drie maanden vies in het putje ligt te dampen. ‘Ik woon hier met heel veel plezier, alleen qua onderhoud is het wel gebrekkig. In die zin is het wel een typisch studentenhuus.’

Hoezo?

‘De keuken zou drie jaar geleden al worden vernieuwd. Dinsdagavond hadden we geen warm water meer, dan app ik de huisbaas, maar die reageert niet. Drie dagen later, op vrijdag, is er pas een monteur gekomen.’

Dat klinkt niet best.

‘De badkamer valt ook echt uit elkaar, overall schimmel, omdat de afzuiging niet goed is. Je moet altijd het raam openlaten. Nu is dat niet erg, maar als het winter is dan sta je echt te bibberen terwijl je aan het douchen bent. ‘En de muren komen naar beneden. Als je de deur dichtslaat dan valt het gips gewoon in het toilet, omdat het zo vochtig is. Maar je kan er douchen, en nu eindelijk ook weer met warm water.’

Waarom staat daar een plantenpot in de vorm van een koe?

‘Die heb ik van een vriendin gekregen. Ze zag het en toen dacht ze aan Medusa, het gezelschap van Augustinus waar ik bij zit. We staan bekend als de lompe koeien, de harde wijven. We hebben een modderworstelwedstrijd in de El Cid en veel van ons zooien ook graag.’

Jij ook?

‘Ik vind het zooien wel leuk, maar ik heb er ook een polsbleesure door opgelopen waar ik al een tijd mee zit. Ik ben blijven hangen tussen de bar en een ijzeren stang. Mijn pols zat helemaal dubbel en daar zijn echt tien mensen op gevallen. Ze weten niet wat het is, dus ik heb nog steeds handtherapie.’

COLUMN | MAIA DE QUAY

Wat nou pechgeneratie? We zijn bewust besodemieterd!

Als er één woord is dat ik niet meer kan horen, is het wel het woord pechgeneratie. Als ik het internet mag geloven, staan de laatste acht jaar van mijn leven al in het teken van pech.

Het feest begon toen ik in 2 havo zat: men besloot het eindexamen wiskunde weer te verplichten en de leeftijd waarop alcohol gedronken mag worden te verhogen van 16 naar 18. Alles leek nog te overzien, maar helaas was het pas, zoals Mark Rutte dat zo mooi kan zeggen, het einde van het begin.

Een paar jaar voordat ik ging studeren werd de basisbeurs afgeschaft. Aan het begin leek dat niet zo heel erg, aangezien werd beloofd dat het bespaarde geld geïnvesteerd zou worden in verbetering

van het onderwijs. Helaas bleek niets minder waar: in het onderwijs was toch niet goed genoeg geïnvesteerd, concludeerde men na een paar jaar.

Fatsoenlijke compensatie krijgen we echter niet, en van de studievoucher die ons nu lijkt toe te komen kan nog geen jaar collegegeld worden betaald – óók niet voor de net aangekondigde verhoging.

Tegelijkertijd zijn complete bachelors omgegooid naar (steenkolen-)Engels om meer internationals aan te trekken, worden studies met het jaar massaler, is de begeleiding steeds minder persoonlijk en wordt de tijd om je studie af te ronden steeds korter. Eisen voor masters, traineeships en startersfuncties worden alleen maar strenger en als je zessen en zevens hebt gehaald zonder relevante praktijkervaring, bestuursjaren, commissies, stages en/of

buitenlandervaring kan je al helemaal fluiten naar een leuke baan.

In 2022 studeren is een beetje als zo snel mogelijk door een paar hoepels springen en heel erg hopen dat je niet op je bek gaat. En oja, alle hoepels staan in de fik. En oja, jij staat ook in de fik. En oja, iemand heeft je net

heel hard met een koevoet op je schenen geslagen. En de trein dendert maar door en door: ineens telt ook onze studieschuld mee voor de hoogte van een eventuele hypotheek en is het voor vrijwel iedereen zonder jubelton zo goed als onmogelijk een huis te vinden. Van 800 euro per maand voor 10 vierkante meter in onze hoofdstad kijkt niemand meer op en de inflatie blijft maar stijgen terwijl je als 21-jarige in de horeca nog steeds niet meer dan zo'n 11 euro per uur verdient.

In het licht van dit alles, wat betekent *pech* dan nog? Waarom noemen we actieve politieke keuzes *pech*? Pech is naar je trein rennen en hem net missen. Pech is kaartjes willen kopen voor een concert en net te laat zijn. Pech is een was willen draaien en je huisgenoot op de startknop van de machine zien drukken als jij met je volle mand het washok in loopt. Overheidsbeleid is geen pech. Actieve keuzes die keer op keer resulteren in het benadelen en/of vergeten van een specifieke groep is géén pech. Inzendingen voor een nieuwe term (beflikkerd? besodemieterd? belazerd?) ontvang ik met open armen, maar laten we tot die tijd alsjeblieft stoppen met dat belachelijke P-woord.

Studeren anno 2022 is: door brandende hoepels springen terwijl je zelf ook in de fik staat